

Рятуючи інших – згораємо самі

Медсестра Галичини

№ 2
липень
2012 року

Суспільно-громадська науково-практична медична газета Львівської обласної Асоціації медичних сестер

Правові та етико-деонтологічні аспекти

В діяльності медичних сестер закладів охорони здоров'я.

В умовах розвитку демократичного суспільства медичний працівник наділений великими правами й несе відповідальність не тільки перед хворими, а й перед суспільством в цілому. Вплив особистості медичного працівника на психіку хворого та на результат захворювання великий. Тому, довіряючи медичному працівникові найдорожче, що є в людини, – життя і здоров'я, люди повинні бути твердо впевнені в тому, що їм допомагають добрі, надійні й теплі руки.

Чесне ім'я й авторитет медичних працівників кожного медичного закладу – авторитет усієї медицини.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ НОРМИ

Медицина в сучасному світі відіграє особливу роль в житті людини і суспільства. Відносини між лікарем, медсестрою і пацієнтом вимагають від медичних працівників професійних знань, належної правової бази у сфері охорони здоров'я, а також дотримання морально-етичних норм.

У сучасній медицині великого значення набула її етика, основними положеннями якої є:

1. Повага до життя.
2. Заборона на заподіяння шкоди хворому.
3. Повага до особистості хворого.
4. Лікарська таємниця.
5. Повага до професії.

Медична етика є конкретизацією загальних принципів моралі стосовно професії медичного працівника. Вона є нормою поведінки медичної сестри не лише під час виконання службових обов'язків, вона виражає її професійну честь і гідність.

Медична деонтологія є частиною медичної етики – це норми поведінки медичних працівників, що зобов'язують їх підвищувати якість лікування й усувати наслідки неповноцінної медичної роботи.

Провести чітку межу між моральними та правовими нормами нерідко дуже складно, особливо в наш час. Однак нерідко моральні норми, обов'язки стають юридичними, правовими (наприклад, клятва медичного працівника).

Медична етика, медична деонтологія і правова культура тісно пов'язані між собою. Вони виражають систему норм права і моралі та взаємодіють у процесі регулювання конкретних суспільних і медичних відносин.

Правова культура медичного працівника – це його правосвідомість, розуміння принципів медичного права, повага до нього, переконаність у справедливості законів та в потребі їх неухильного дотримання у медичній діяльності. Це критичне творче осмислення правових норм, законів, правових явищ з погляду їх гуманістичного, демократичного і морального змісту.

Мораль та правова відповідальність мають різний характер. Якщо право по відношенню до людини – сила зовнішнього примусу, то моральний аспект – це відповідальність не тільки перед іншими, а й перед самим собою, перед своєю совістю.

У юридичних документах, що регламентують права та обов'язки медичних працівників («Основи законодавства України про охорону здоров'я», 1992), йдеться про необхідність удосконалення професійних знань, обов'язки зберігати лікарську таємницю, надавати першу невідкладну медичну допомогу в дорозі, на вулиці, в інших громадських місцях, удома тощо.

ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ.

Лікарська таємниця має дві сторони і включає в себе:

- дані про хворого, його захворювання, інтимну й сімейну сторону життя, штучне запліднення жінок – усе це не підлягає розголошенню;
- міру поінформованості хворого про стан його здоров'я залежить від індивідуальних особливостей пацієнта, його професії тощо.

Взаємовідносини медичної сестри і пацієнта є головним складником проблем медичної етики і деонтології.

Цим пояснюється специфіка діяльності медичних працівників, адже хворий добровільно довіряє їм своє здоров'я та розкриває всі сторони свого життя.

АДМІНІСТРАТИВНІ ОСНОВИ ПРАВА

Адміністративне право, як і всі інші галузі права, сприяє охороні здоров'я, встановлюючи відповідні обмеження з метою медико-санітарного забезпечення добробуту населення.

Особи, винні в порушенні вимог здорового способу життя, у невиконанні встановлених норм і стандартів, притягуються до адміністративної відповідальності, якщо в їхніх діях немає кримінального умислу.

Згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення, адміністративним правопорушенням вважається протиправна (умисна або необережна) дія або бездіяльність, яка посягає на права і свободи громадян, державний або громадський порядок, власність, на встановлений порядок управління, за що законодавством передбачена адміністративна відповідальність.

Протиправну дію вважають адміністративним правопорушенням лише тоді, коли встановлено вину особи у його вчиненні і доведено причинний зв'язок між таким діянням і шкідливими наслідками, якщо такі настали.

Провина особи може виражатись у двох формах:

- з умислу;
- необережності.

Вчиненням умисно адміністративне порушення визнають тоді, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Адміністративне правопорушення вважають вчиненням з необережності тоді, коли особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, однак легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити.

Необережність у різноманітній формі (самовпевненість, легковажність, недбалість, неухильність, необдуманість) може стати причиною багатьох порушень санітарно-протиепідемічних правил та ін.

Адміністративна відповідальність у галузі охорони здоров'я настає в разі вживання наркотичних речовин, не призначених лікарем, скоєння дій, які сприяють розповсюдженню венеричних захворювань тощо (сімейна сестра не госпіталізувала інфекційного хворого, палатні сестри не проводять санітарно-протиепідемічні заходи, не проходять обов'язковий медичний огляд, не встановили карантин тощо).

За адміністративні правопорушення можуть застосовуватися такі **адміністративні стягнення**:

- попередження;
- штраф;
- оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;
- конфіскація такого предмета або грошей, одержаних унаслідок вчинення правопорушення;
- позбавлення спеціального права, наданого громадянину;
- виправні роботи, адміністративний арешт.

Цивільно-правова відповідальність

У системі охорони здоров'я медичні працівники або організація несуть відповідальність у разі спричинення шкоди пацієнту у вигляді заподіяння каліцтва або іншого пошкодження, відшкодовують потерпілому заробіток, втрачений ним унаслідок втрати або зменшення працездатності, а також відшкодовують витрати на посилене харчування, протезування, сторонній догляд тощо. В усіх

випадках потерпілий, якщо при цьому немає його вини, повинен отримати відшкодування збитків. Правові норми цивільного законодавства зобов'язують працівників охорони здоров'я і практичних медичних працівників добре знати ці вимоги під час виконання своїх обов'язків і з'являти правомірність своїх дій з чинним законом, щоб уникнути майнових наслідків.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Кримінальне право є системою юридичних норм, установлених Верховною Радою України, які визначають не лише підстави і принципи кримінальної відповідальності, а й те, які суспільно небезпечні діяння є злочинами і які покарання можуть бути застосовані до осіб, які вчиняють злочин.

Умовно всі злочини розділу Кримінального Кодексу України «Злочини проти життя, здоров'я, волі і гідності особи», можна згрупувати так:

- злочини проти життя (ст. 93–100 КК України);
- злочини проти здоров'я (ст. 101–107 КК України);
- статеві злочини (ст. 117–122 КК України);
- злочини, що ставлять у небезпеку життя і здоров'я (ст. 108–116);
- посягання на особисту свободу (ст. 123–124 КК України);
- злочини проти честі і гідності особи (ст. 125–126 КК України).

Деякі статті кримінального закону, що стосуються медичних працівників

- Кримінальна відповідальність за незаконне здійснення абортів медичним працівником.
- Ненадання допомоги хворому без поважних причин особою, яка повинна надавати її за законом, що призвело до тяжкого порушення здоров'я хворого. Такі дії караються виправними роботами до 2 років, а при тяжких наслідках – позбавленням волі на строк до 2 років.
- Неналежне виконання медичними, фармацевтичними працівниками або працівниками інших сфер своїх професійних обов'язків через недбале або несумлінне до них ставлення, що призвело до зараження особи вірусом імунодефіциту людини, карається позбавленням волі на строк до 5 років або виправними роботами на строк до 2 років з позбавленням права займати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.
- Те саме діяння, якщо воно спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини двох або більше осіб, карається позбавленням волі на строк до 8 років з позбавленням права займати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до 5 років (ст. 108-3 КК України).

Стаття 108-4 КК України передбачає кримінальну відповідальність за розголошення відомостей про проведення медичного огляду на зараження вірусом імунодефіциту людини та його результатів: «Розголошення медичним працівником або іншою службовою особою відомостей про проведення медичного огляду особи на зараження вірусом імунодефіциту людини або захворювання на СНІД та його результатів, що стали їй відомі у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків, карається позбавленням волі на строк до 2 років або виправними роботами на той самий строк, або штрафом».

Уведено кримінальну відповідальність у випадку, коли свідомо наражають іншу особу на небезпеку зараження вірусом імунодефіциту людини (позбавлення волі на строк до 5 років), і за зараження іншої особи вірусом імунодефіциту людини особою, яка знала про наявність у неї інфекції, зумовленої цим вірусом.

продовження на стор. 2

«Урочисте святкування Міжнародного дня медичної сестри та фінал конкурсу на кращу медсестру Львівщини-2012»

18 травня, в приміщенні актового зали Львівського державного палацу естетичного виховання учнівської молоді відбулось урочисте святкування Міжнародного дня медичної сестри та фінал конкурсу на кращу медсестру Львівщини -2012.

Урочистості відкрила головний позаштатний спеціаліст ГУОЗ ЛОДА з медсестринства Н. Галапац.

З вітальним словом виступив начальник відділу організаційного та кадрового забезпечення ГУОЗ ЛОДА В. Верес, який нагородив почесними грамотами Головного управління охорони здоров'я Львівської ОДА кращих медсестер лікувальних закладів області.

До привітань приєдналися представники Львівської обласної та міської організації профспілки працівників охорони здоров'я України. Нагородження медсестер лікувальних закладів м. Львова проводив головний спеціаліст управління охорони здоров'я ЛМР Б. Остальський.

Президент Львівської обласної асоціації медичних сестер І. Шевчук та І. Ометюх головний позаштатний спеціаліст управління охорони здоров'я департаменту гуманітарної політики ЛМР відзначили медсестер грошовими нагородами за активну участь у громадській діяльності.

Після привітань розпочався фінал конкурсу на кращу медсестру Львівщини -2012, у якому взяли участь 12

кращих медсестер Львівщини. Кожен учасник конкурсу представив домашнє завдання «Талановита людина – талановита у всьому».

Підведення підсумків фіналу конкурсу: кращою медсестрою Львівщини -2012 року визнано – Ірину Гарду, медсестру відділення анестезіології Жовківської ЦРЛ. Друге місце розділили: медсестра Львівського обласного центру репродуктивного здоров'я населення Зоряна Когут та медсестра стоматологічного відділення Львівського клінічного госпіталю Державної прикордонної служби України Олександра Дружиніна, а третє медсестра хірургічного відділення Сокальської ЦРЛ Ірина Хохонь.

початок на стор. 6

ватно діяти відповідно до конкретної ситуації. Тут потрібні кмітливість, винахідливість, самовладання, хороша оперативна пам'ять. Робота медсестри ставить також високі вимоги до сенсомоторики. Її рухи повинні бути точними, швидкими, спритними (у процесі здійснення ін'єкцій та інших маніпуляцій).

Поданий аналіз теоретичних та емпіричних досліджень психолого-деонтологічних характеристик професійної діяльності медсестер показав, що професійно-деонтологічний потенціал як цілісне особистісне утворення інтегрує основні ознаки професійно-важливих якостей у комплексі із особистісними властивостями, які визначають індивідуальність професіонала.

Підсумовуючи вищесказане, можна визначити такі компоненти професійно-деонтологічного потенціалу медичної сестри: 1 – сенсомоторний; 2 – пізнавально-професійний; 3 – афективно-професійний; 4 – соціально-професійний. Кожен з цих компонентів за своїм змістом репрезентує загально професійні сенсомоторні якості як енергетизм, екстра-інтроверсія, координація руху, швидкість реакції, тип вищої нервової діяльності, професійно важливі якості, які визначають продуктивність діяльності когнітивними засобами розвинутої уваги, спостережливості, креативності і конвергентності мислення, та ха-

рактерологічними якостями самостійності, вимогливості, відповідальності та надійності, ключові знання та вміння з організації та планування робочих процесів, способів рішення проблем та використання сучасних мед технологій, соціальні якості, які визначають домінуючі потреби, мотиви успішності, установки.

Базові деонтологічні вміння медичної сестри мають властивість послідовного вираження у вербально-логічній, образно-експресивній та контрольно-регулятивній формах, кожна з яких здійснюється в таких аспектах: інформаційному як отримання інформації про стан хворого; когнітивному як переробка інформації, вироблення під керівництвом лікаря програми (плану) лікування хворого; рефлексивному як орієнтація і смислова регуляція потребо-мотиваційної сфери особистості медичної сестри.

Усі зазначені аспекти професійно-деонтологічного потенціалу медичної сестри більш конкретно реалізуються у медико-психологічній практиці поведіння з пацієнтами.

Кміть Ірина Володимирівна-викладач «основ загальної та медичної психології», Самбірський медичний коледж.

Головачук Любов Михалівна-викладач вищої категорії «основ ???????????»

«Розвиток і перспективи співпраці медсестринства Львівщини та Рівненщини»

У Львові перебувала група медичних сестер дитячих лікувально-профілактичних закладів м. Рівного задіяна у програмі обміну досвідом в роботі медсестринської служби з лікувально-профілактичними закладами Львівщини. Під час зустрічі медсестри Львівщини та Рівненщини ознайомились з роботою медсестринської служби Західноукраїнського дитячого спеціалізованого медичного центру та Львівської комунальної міської дитячої клінічної лікарні.

Під час заходу учасники круглого столу обговорили перспективи співпраці медсестринства Львівщини та Рівненщини.

Вітальним словом учасників привітала Ірина Шевчук, президент Львівської обласної асоціації медичних сестер.

Головний позаштатний спеціаліст Головного управління охорони здоров'я Львівської ОДА Наталія Галапац розповіла про розвиток медсестринської служби Львівщини. Зокрема, вона презентувала відеоролик до Міжнародного дня медичної сестри.

Медсестра – покликання особливе

Актова зала Бориславського медичного коледжу була переповнена випускниками – медсестрами, які працюють у поліклінічних відділеннях центральної міської лікарні м. Борислава і майбутніми медсестрами-студентами коледжу, а зібралися вони напередодні Міжнародного дня медичної сестри на конкурс – змагання на «Кращу медичну сестру поліклінічних відділень ЦМЛ м. Борислава 2012 року». Конкурс-змагання проведено за ініціативою осередку Українського Лікарського Товариства у м. Бориславі і осередку Асоціації медичних сестер міста, метою якого було підвищення престижу професії медичної сестри, якості та культури медичного обслуговування пацієнтів. У медичному закладі не можна обійтися без лікаря, а без медсестри – тим паче. Будь-який хірург, лікар відчуває себе набагато впевненіше, якщо у лікарні працюють досвідчені медичні сестри, і жоден комп'ютер їх не замінить. Провідною ідеєю конкурсу були слова:

*Квіт добра в медицині не згас,
Лиходії його не осквернять,
Віддаємо Тобі шану і честь,
Українко, сестро милосердя!*

Учасники конкурсу, які вибороли у своїх відділеннях перші місця вийшли у фінальну частину змагання. Конкурс проходив у два тури. У першому проводили тестування з теоретичних знань і розв'язування клініко-ситуаційних завдань, у другому перевіряли практичні навички з догляду за хворими і надання першої медич-

ної допомоги, зокрема: постановка внутрішньовенних вливань, накладання шин при переломах кісток, кровозупинного джгута при кровотечах, зігрівального компресу на вухо дитині, постановка очисної клізми, промивання шлунку та інші. Кожне відділення представило на конкурс ілюстровані стінгазети. Крім цього учасники конкурсу були ознайомлені з історією виникнення сестринської справи у світі, в Україні, у Львові, а студенти коледжу виконували їм українські народні пісні, вірші на медсестринську тематику.

Журі у складі головної медсестри ЦМЛ м. Борислава Галини Помайді, лікаря-хірурга, голови профспілкового комітету ЦМЛ Миколи Станька, старшої медичної сестри хірургічного відділення Ірини Дзебас, викладача терапії, члена осередку УЛТ у м. Бориславі Олени Швець і медсестри ендокринологічного відділення Ірини Кочержат. За результатами конкурсу журі підбило підсумки.

Кращою медичною сестрою Бориславської центральної міської лікарні 2012 року стала медична сестра поліклінічного відділення Марія Якубів. Друге місце посіла Тетяна Гаман – медсестра дитячої поліклініки. Третє місце виборола Тетяна Поливко – медсестра Бориславської жіночої консультації. Переможці конкурсу – випускники Бориславського медичного коледжу. Вони є маяками до рівня професійності, до яких підтягується медсестринство Борислава. їм вручили дипломи, цінні призи а всім решта учасникам – цінні подарунки.

Привітали учасників конкурсу-змагання: директор Бориславського медичного коледжу Ігнат Пітула, почесний директор Бориславського медичного коледжу, голова осередку Українського Лікарського Товариства у м. Бориславі Роман Поцюрко та заступник головного лікаря Бориславської міської лікарні з поліклінічної роботи Богдан Гуменюк.

Роман Поцюрко, голова осередку УЛТ у м. Бориславі

Людмила Романішина-Лановська голова Рівненської обласної асоціації медичних сестер, головна медсестра Рівненського обласного шкірно-венерологічного диспансеру вручила колегам Львівщини подарунки.

Спеціаліст служби організації інфекційного контролю Надія Галапац представила учасникам проект «Чиста лікарня безпечна для пацієнта!», який впроваджується за ініціативи Всеукраїнської Асоціації медичних сестер України та громадської організації Служби організації інфекційного контролю (СОІК). Метою даного проекту є

забезпечення високого рівня гігієни в лікувальних установах України, профілактика професійних захворювань медичного персоналу, запобігання розповсюдження внутрішньолікарняних інфекцій, економія коштів лікувальних установ. За погодженням з адміністрацією лікувальної установи Служба організації інфекційного контролю проводить аудит, складає протокол та надає свідоцтво про те, що відділення пройшло сертифікацію проекту «Чиста лікарня безпечна для пацієнта!».

Наприкінці зустрічі медсестри Львівщини та Рівненщини домовились про проведення спільних конференцій з лідерства в медсестринстві, правові та етичні засади медсестринства.

**Прес-служба ГУОЗ ЛОДА
тел. 276-23-60
locz@mail.lviv.ua
Фото Ольги Мельни**

Служба організації інфекційного контролю

ВАЖЛИВА НОВИНА

ПРОЕКТ «ЧИСТА ЛІКАРНЯ БЕЗПЕЧНА ДЛЯ ПАЦІЄНТА»!

Чиста лікарня – це основна умова надання якісної медичної допомоги.

Чиста лікарня необхідна як пацієнтові так і медичному персоналу.

За ініціативи Всеукраїнської Асоціації медичних сестер України та громадської організації Служби організації інфекційного контролю (СОІК) розпочато в Україні проект «**Чиста лікарня безпечна пацієнта**».

Мета даного проекту – дотримання стандартів гігієни в лікувальних установах України, профілактика професійного захворювання медичного персоналу, зниження рівня внутрішньолікарняних інфікувань.

Стандарти виконання умов проекту у відділенні лікувально-профілактичної установи.

	Назва об'єкту	Система гігієни рук					Дезінфекція ВМП		Дезінфекція поверхонь		Технологія прибирання
		Дозатори	Антисептики	Мило	Крем	Папір	Засоби	Професійні ємності	Засоби для дезінфекції	Засоби для швидкої дезінфекції	
1	Маніпуляційна кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	Перев'язувальна кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	Процедурна кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4	Санітарна кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Пост	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5	Палати № 1-20	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6	Сестринська кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7	Ординаторська кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8	Туалетна кімната	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9	Курс навчання медичного персоналу						+				
10	Система утилізації						+				

Робота в проекті «Чиста лікарня безпечна для пацієнта» відбувається за наступними етапами:

1. Гігієнічний аудит відділення.
2. Розробка гігієнічного плану.
3. Розгляд рекомендацій у відповідності до гігієнічних норм.
4. Доопрацювання у відповідності до розроблених рекомендацій (оснащення, навчальні програми по використанню середниками, технологіям використання).
5. Відзнака відділення знаками «Чиста лікарня безпечна для пацієнта»
6. Внесення в Всеукраїнський реєстр проекту, який розміщений на сайті СОІК, публікація раз в 6 місяців в медичних спеціалізованих виданнях та локальній періодичній пресі.

Наша з Вами мета зробити лікарні безпечними для пацієнта

Йдемо до успіху разом.

Всеукраїнська Асоціація медичних сестер

Служба організація інфекційного контролю

Контакти: моб: 093 315 23 44
тел.: 044 233 13 44
e-mail: umko@lysoform.net
www.lysoform.net
www.jnj.com/connect

